مشاهیر
کتاب معارف نصابدن
جیشکرنکی مرحوم (نصوح) افندینک
اشبو (تحفهٔ نصحی) اسمیله مسمی تحفه
برگزیده لری ارباب وطنه بر یادگار
اولمق آرزو وسیله دفعهٔ اولی
اوله رق مخدومی عارف حکمت
افندی معرفتیله بیک ایکیوز
طقسان یدی سنه سی
طبع و تمثیل
قلنمشدر

HACI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

تحفهٔ نصحی

Süleymaniye U. Kütüphanesi
Kısmı: Hacı Mahmud Ef.
Yeni Kayıt No. 3889
Eski Kayıt No.

تحفۀ نصحی

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد اوْ دانندۀ هست و عدمه
بی حساب شکر و سپاسیله ثنا
که بزی یوغیکن اوْ فرد علا
کن دیمک ایله او علّام ودود
آفریننده عالم اولدر
افضل عالم ایدوب انسانی
جمله مخلوقی او جبّار و قدیر
آدمی قیلدی مصوّر مولا
بعد ازین نسل شریفندن انک
انبیا جمله سی اولدی پیدا
صکره اول حضرت فخر آدم
انبیا شاهیدر اشراف انام

قادر و عدل و لطیف و حکمه
اولدی اول ذات عظیمه اخرا
خلق ایدوب آیلدی هست و پیدا
قیلدی افلاکی و زمینی موجود
روح بخشنده آدم اولدر
بخش قیلدی اکا عقل و جانی
قیلدی انسانه مطیع و تسخیر
قیلدیلر سجده ملائکلر اکا
بوقدر کلدی قولی مولانک
ایتدیلر امر مجیبی اجرا
باصدی بو عالم دنیایه قدم
ویردی بو عالم دنیایه نظام

اسمیدر طه و طاهر یسین
روضۀ پاکنه اولسون هر بار
آل و اولادینه بیعد درود
بعد ذا باعث مکثیر سخن
حلقۀ باب توکّله آلیم
عون یزدانیله کوندزو کیجه
شو بلیغ منظومه لرله هر آن
هوسیم قالدی او منظومه لره
سعی ایدوب استر ایدم دیلکمی
لطف ایدوب بن قولنه کان عطا
یعنی دریای نظمادن اول ان
اولیجق بن قوله او لطف علیم
همان انده قیلوب بن فکر یسیر
روز قیلدی بکا مولام توفیق
ایتدم هم بونی اخلاصوسنیم
که اولور انده لغت اشکار
لفظ و معنیلری آسان و یسیر
دیجکیم اوقور ایسه بالترغیب
بعض اخوان محاسن هنر

ذاتی کنجینۀ سبحان امین
چوق صلاتیله سلام بسیار
تابع و صحبنه تا یوم خلود
سبب نشدی تدابیر حسن
قیوبن آیلیوبن شکر ده لم
علمه سعی ایدر ایدم و سنجه
الفتم اولمشیدی روز و شبان
استدم ربّم انی بکا ویره
نظم انشاده مسلملکمی
قیلدی بو بندۀ او نظمه سزا
قطره دکلو بزه قیلدی احسان
بندنجه دستمه آلدم قلمم
ایتدم انده بو کتابی تدبیر
اوچ زبان اوستنه ایتد تمیق
تحفۀ نصحی آدینه توسیم
شعر انشایه مفید کولری وار
اوقیان کسب ایده چوق حظ وفیر
طبعنه عارض اولور ذوق عجیب
قیلدی بو نظم مقفایه نظر

اکا معلوم اولیجق بو اشارم دیدی لطفله بکا ای بشرم
چونکه وار سنده بودر ممتاز لازم اولمش سکا انی ابراز
که بودر روح جهانك دوری هنر اربابنك آرتر قدری
یعنی کیم شاه زمین و دریا مالك خطهٔ یثرب بطحا
ظل حق تاجدار هفت کشور صاحب العدل و داد زیور
شهریار فلك و رو بیضا هب ملوکانده افسر بخشا
یعنی خاقان زمان عبد مجید مظهر اسم خداوند مجید
اسم پاکی کبی دی مجد و شرف کورمدی مثلك انك انی سلف
اولمیوب ذات همایونی الیم اوله آورنك اعلاده مقیم
علم نصرت مسلك اشمامین اصه سدره دالینه صمصامین
اوله اعداسنه غالب اول شاه قیلدی دشمانلری مغلوب و تباه
حق ایده انی سریرنده بهیج دار عقباده المی کورمیه هیچ
ال و شهزاده لرین مثل هلال ایلیه بدر تمام اول متعال
وزراسین امناسین اول حق ایده منصور و مظفر مطلق
سیما اصف عصر و دوران غازی و مرد و شجیع عدل افشان
عدل و داداسی وزیر کامل شیم قدسی مشیر عادل
جم و دارایه مشابه خشمی ذات پاك و زکریا سمی
بو بله برکار شجیع یکتا کورمدی اشبو اقالیم اصلا
تیغی دستنه الوب ایلسه برق اولور اعدا او غم و کربته غرق

زکریا پاشا دینسه لقبی ترك کربه ایدر اطفال و صبی
دینسه احمد پاشا خوش اسمی کر اشقیا دترمکه باشلرلر
خوش دعاکویدر انك علما هم رضاجوی اهالی فقرا
هنر و معرفته دقتی وار معرفت اسنه چوق رغبتی وار
استانه کیدر اهل هنر سندنجی قیل او بکا عزم سفر
عرض قیل اکا بو تحفهٔ سن انشاء الله اوله مقبول حسن
انده زائد اوله قدر و هنرك همده نجی شایع اولور بو کهرك
کوش ایدوب انده بو پندی تکمیل ایلدم بو ایشه خوش سعی جمیل
چوق توکلیله ایتدم اهدا خاك ایوان مشیری یه ادا
اومارم ایده عنایت نظرین عفو ایده سهو و خطا و خطرین
یا الهی بو مشیر همشین اولدی عدلیله چو معلوم و شهیر
هرکجا عزم و توجه ایده کر ویر اکا فتح جلیلله ظفر
اشبو عالمده ویروب عمر و فیر دولت و سلطنتك ایله کثیر
دار عقباده ایا رب معین قیل انك یرینی فردوس برین
ال و اولادلرینی مسرور ایت المی و رنجی اولادن دور ایت

اى نصوح آیله خلوصیله دعا سوزوکی کس
خدمت ایشک او مشیره بو تفاخر سکا بس
دیدیلر بکا بو تاریخی او قرقلر جیقوبن
هو توکلت علی الله دیوب قیلدم هوس

حرف الالف

دینلدی اللهه خدا باری و فرد و مولا
یوقارو کنکره و فوقله اوج و اعلا
عرش اعلایه کرزمان و قلم خامه دیمك
یازمغه کتب نوشتن دیدیلر هم املا
یازیجی کاتب و خطاط و محرر و دبیر
دخی اوقویجی خواننده و تالی قرّا
منزل الوحینك آدی ناموس و جبریل امین
یعنی کیم تکرینك ایلچیسی دیمك بیك خدا
كوك فرشتهلرینه دینلدی سروشان فلك
عربیده دینلور اکا ملائك سما
آیه دی ماه و قمر ایشیغی قمرا مهتاب
خور و خورشید و کونش یوخ دخی شمس و بیضا
کوکب و نجم و ستاره دیدیلر یلدیزه
دی صمان اوغریسنه کهکشان اویله مجرا
چرخ و کردون و سما کوکلره دی اویله فلك
دخی یرلره دینور ارض و زمین و غبرا
منعدم اولسه اوبی صویی بیابان و قفار
دینلور اسمسز او و اسمنه دشت و صحرا

كوك کبود زرد و صرو دیمسی اولدی اصفر
آق سپید ابیض و سبز اولدی یشلك خضرا
تبر و زر آلتونه دینلدی دخی نضر و ذهب
ذی قیمت جوهره اکسیر دینلور هم کیمیا
دیدیلر بحر محیطك آدینه اوقیانوس
هم درین بحر عمیق فلمس و یم و دریا
لیل و شب کیجه نهار کوندز و روز هم یوم
ایرته در صبح و غدو آخشامه دی شام و مسا
کیجهنك پارچهسیدر پارهٔ شب اویله هجیع
قوشلغك آدینه دی چاشت و غدات اویله ضحا
روز پاییز دیمه کوز موسمی هم فصل خریف
دخی روزان زمستان دیمك ایام شتا
یوم قارعه دینلمش شو قیامت کوننه
روز رستاخیز اکا دیدیلر هم یوم جزا
سوز بیلن اهل کلام مرد سخندان اویله
هم بیوك اولو بزرك اولدی لغتده کبرا
پادشاه ظل الله سایهٔ یزدان اویله
دخی دستور و مشیر اولدی کتابده وزرا
دینلدی ملك صاحبی اسمنه خداوند و خدیو

اولو پادشاه ادینه دینلور مش دارا
هر زمان یارلغه سون بزه علم اوکردی
کل حین غفر الله لمن علمنا
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
اوقو بو تحفه‌یی ویر ایینه قلبه جلا

حرف الالف

مکان ویردیمه معنا سیدر رجا
کتورمکه دینور اتیان و ایجا

دخی بیلدرمکه اشعار و افاده
هم او معنایه در اخبار و انها

دخی ظاهر ایتمکه ابراز و ابلاج
نهفتن کزلمک کتم اولیه اخفا

دینور طوتمغه اخذ اولیه کرفتن
دخی ویرمکه دادن اولیه اعطا

جدا کردن ایرمق اولیه تمییز
بتشدرمکه دخی ایصال و القا

کتابلرده وضوء آبدسته دینیدی
دخی پاک ایتمکه تطهیر و انقا

لغتده مرغ و طیر اولدی قوش اسمی
هما قوشینه دخی سیمرغ و عنقا

اولوا الالباب عقل اسنه دیرلر
دلی مدهوش و مجنون اولیه شیدا

قبیح و زشت و بد چرکینه دیرلر
کوزله دخی ملیح و خوب و زیبا

باشه فرق و سر و کوزه دیده و عین
دخی اله دست و ید ایاق قدم پا

کلاب و ماء ورد کل صوینه دخی
دخی باده پیاله اولیه صهبا

قدیم قرآن اوقیانلره مرده
الی اهل کلام الله طوبی

مفاعیلن مفاعیلن فعولن
اوقو دائم اوله قدرین معلا

حرف الباء مع المد

آشنا دوست و بیلش دیمسی اولدی احباب
در بدر قاپو قاپو اولیه دیمکدر باب باب
دینیدی ایوردمکه تعجیل و شتاب و تسریع
دخی آهسته یواشه دخی تأنی یاب یاب
دخی بهادره توانا و دلیر اولیه شجیع
ناتوان طاقتی یوق اولیه وقیدوبی تاب
بلبلک ادینه دخی عندلیب هم اولیه هزار
قارغه‌نک ادینه دخی زاغ و کلاغ اولیه غراب
بازو قول اولیه عضد ارقه‌یه ظهر و پشت دخی
بله دخی صلب و میان جمعی کلوبدر اصلاب
علم العلم تکن دائمة ذا قدر
علم اوقوکیم اوله‌سن دائما سن عالیجناب

حرف الباء مع المد

قپولر اولدی درها اولیه ابواب
قمیص اولدی پیراهن اولیه اثواب

قپوجی ادینه دربان دینلدی
عربجه دینلور فتیان و بواب

دینلدی سطح و بام طامه لغتده
اولوغنه دینور مثیال و میزاب

دخی اصلی پاک اولانه پاک جرثوم
صویه دینیدی نژاد هم اولیه انساب

منافق اولدی نمام و سخن چین
فریبا دیلانجی اولیه کذاب

رفیق یولداش دیمکدر اوله همراه	عربلر دیدیلر اولفظه اصحاب
بخنیدن اویومق اوله ارقاد	رقود و نوم و اویقو اوله درخواب
دیلطتلو اویقولره نوم حلوی	دیدی فارسیلر آکا شکرخواب
یراسه قوسی و ظواط و شباوین	صوقوشی اوردك اولدی اولکیم مرغاب
لغندج خبز و نان اتمك دیمكدر	صوینك اسمنه ماء اوله در آب
قره اوزم مویز اوله زبیبدر	دینور تازه سنه انکور و اعناب
بزی صقله قبویه کلدك ای رب	فقنا ربنا جئنا الی الباب
طوقنور تحفه ده کالای زیبا	که زیرا بودرر منساج آداب

حرف الباء

اولدی فرهنك و کمال علم و ادب	پدر و مادر مالی ام و اب
خد و رخ یکاق دخی شفه طوداق	کلسه طوداق طوداغه دیلب بلب
قد ممتاز سربلند بوینی اوزون	اینجه بللی مومیان اوله قب
بوله هنجار و سبیل راه و صراط	نهج و منهاج دخی آکا عرب
عرف و دانستن دیدیلر بیلمکه	اوقودی خواند نوشت یازدی کتب
بیل سوزلمش سوده مسحوق اولدی	انتخاب اولمشه دیرلر منتخب
اوقو بو تحفه یی اولغل بهره مند	شعر و انشا به یار سوزلر ذهب

حرف الباء

کوجلو قوتلو توانا غالب	دخی جوینده دیمکدر طالب
ویریجی معطی و بخشا بنده	هم او معنایه کلوبدر واهب

صقاله لحیه دی ریش اولدی ایمش	بیغه دیندی بروت و شارب
حرب و غوغایه وغا اوله صواش	جنك ایدن ادمه دیرلر حارب
وانی تبت جمیع الذنب	هب کناهلره بن اولدم تائب
آل اوقو تحفه یی نورسته سن	اوله کوکلنده کی غملر غائب

حرف الباء

بیل مدیحدر کوزل و زیبا خوب	بخته ادمه دیرلر مادوب
بادو ریح یل دیمه در روزکار	آسمسی اولدی وزیدن وهبوب
قدم عاری یه پا برهنه	هم صویلمش دیمك اولدی مسلوب
دی کسلمشه بریده مقطوع	دخی آویخته آصلمش مصلوب
قبله یلنه دینور باد صبا	بر یلك اسمنه دیندی جنوب
حمله کزدن دیمه صیجرامقدر	عربیده دبیلور آکا وثوب
دی طارلمغه تهور اما	که ستوهیده دیمکدر مغضوب
دی اوقونمش شیئه تلو مقرو	هم یازلمیشه نوشته مکتوب
صبر در دفع بلای آدم	صابر اول هر شیئده مثل ایوب
فاعلاتن مفاعیلن فعلن	اولدی بو قطعه یکتا محبوب

حرف الباء مع الهاء

بیل سها دیندی اوفاق کوکبه	اولدی آلای موکب اوله کوکبه
تنجره یه دیندی لفظ قدر و دیك	صو ایجه جك قابه دیرلر مشربه
یاته جق موضع منام و خوابکاه	هم نشیمن دیمك اولدی مصطبه

ماده خرگوش دیشی طوشان ولی — عربیده دینور اکا ارنبه
گر ایدرسن علمه چوق سعی بلیغ — حق ویرر سکا چوق عالی مرتبه

حرف التاء مع المد

اسب و خیل اولدی لغتده بیل آت — دخی آبینه دیمکدر مرآت
پیچیده اولدی صارلمش ملفوف — هم دوتا اولدی مضاعف قات قات
دیندی خودبین و رجیم شیطانه — بوته بت دیندی صنم اوله لات
دی جهنمه دوزخ اوله جحیم — دخی مینو و بهشتدر جنات
یارلغهسون حق سزی محشرده — غفر الله لکم فی العرصات
فاعلاتن مفاعلن فعلن — ماسوی اللهه کوکلدن هب آت

حرف التاء

اورومه در بلوک قوم و جماعت — دیلک ایتمک و یلوارمق ضراعت
جلید و پهلوان یکیت دلاور — بهادرلق یکیتلکدر شجاعت
ملیح الوجه و خوبرودر گوزل یوز — اولو القدر بزرکی هم سیادت
دی ایش باشنده اولنلره سرکار — دخی باشلق دیمک اولدی ریاست
غنم قرمزی گل هم ورد احمر — تر و تازه لکه دیندی طراوت
شحیح اولدی بخیل هم اوله ناکس — جوامردلک اولدی جود اوله سخاوت
بتون اولدی تمام اوله درستی — لغتده طوغریلقدر استقامت
گریز قاچمق فرار اوله دیمکدر — درنک طورمغه دیلبث و اقامت
قیلادرسن علمه چوق سعیله اقدام — بولورسون هر دو عالمده کرامت

مفاعیلن مفاعیلن فعولن — جهالتده قالان چکر ندامت

حرف التاء

زاد و توشه دیه روزه هم قوت — اولدی معنیٔ سیاله یاقوت
بیل ستوده دیمک اولدی ممدوح — دخی موصوف دیه طوردر منعوت
بگریز قاچ دیه اوله افر — خذ بگیر یعنی دیمک کیم سن طوت
بیل فتات اولدی یکی محبوبه — پیره زن قوجه قاری هم فرتوت
دیدیلر بالغه ماهی و سمک — سمک اعظمه ادیدر حوت
کوچوجک قطعه لره ایتدم تجریب — کوشش و افرایله ازبره طوت

حرف الثاء

بیل بیا منجشا دیمکدر حارث — رامل و کوندریجیدر باعث
اولدی آینده گلیجی آتی — طوریجی باقیدر اوله وارث
بر ایکی اوچ دیه در یک دو سه — اوله در واحد و اثنی ثالث
پنجره روزن و مصباح اولدی — درسیتمه دی باب ثالث
ماء جاری آقیجی آب روان — ماء راکد دیمک آب لابث
علم عظما اوقیوب اول عالم — علما در انبیایه وارث

حرف الجیم مع المد

ظلمت و تار و قرانکو اولدی داج — هم مسرتدر نشاط و ابتهاج
شبع و سیر طوقلق تخم اوله دیمک — جوع و گرسنه سغب معناسی آج
یافتن بولمق وجود و تافتن — بوکلمک اولدی بافتن اورمک نساج

ایشغه پرتو دینور اولیله شعاع
هم چراغه دینیر نبراس و سراج

اولدی ادهب لفظی کیت اولیله برو
بکریز افریز دیمک معناسی قاج

ساقسی یه خم دینلور اولیله سفال
آبکینه شیشه در اولیله زجاج

ضیق و تنك طارلغه دینیر شولیبیز
هم کیکشلکدر فراخ و انفراج

دینیدی قومك اسمنه رمل اولیله نیك
اهك و جص اولدی معناده کراج

بیشناسید اکله کز هم اعرفوا
بکشا افتح دیمك معنیسی آج

بو کوزل تحفه یی آل اوقو مدام
کوکلوکك ایوانینه یاق بر سراج

حرف الجيم مع الياء

دیلك ایدیجی در تازی و راجی
دخی یلوار یجی ضارع و ناجی

پدر و مادر بابا آنا اب و ام
دخی هم اخت و خواهر اولدی باجی

شکر طتلو حلو اولیله دیمکدر
دی تلخ و مر و سمه نورلجه آجی

چیچك زهر اولدی هم اولیله شکوف
درخت و ورده دیمکدر کل آغاجی

دی مکثیر الکلامه کوی بسیار
دخی کوی و کلام اولدی کلاجی

شونار تارده قلان آدمك بیل
اوقیوب یازمه در انك علاجی

حرف الجيم مع الهاء

شیشه و آبکینه اولدی زجاجه
طاوق در ماکیانله دجاجه

کیلمش پوشیده ملبوس دیمکدر
دخی مغفر و افسر دیندی تاجه

ای اغلی دیمك داره و هاله
شب تاری دیندی لیل داجه

دینلمش روزن مخصوصه مشکات
دخی چراغله شمعه سراجه

دینور بیل و بر کوسنه سالیانه
دخی خرجی و جزیه یه خراجه

فروختن بیع اولور معناده صاتمق
ولیکن سعر ایله نرخ دی رواجه

هنر کسب ایله ای طالب اوقو
تهی یره آغاز ایتمه لجاجه

مفاعیلن مفاعیلن فعولن
کیشی حمدلله ایرمز ابتهاجه

حرف الحاء

دینور آتیجی یه رامی و طارح
آچیجی یه کشوده و فاتح

اوچیجی طایر و پرواز اولوبدر
گزیجیدر گذارنده و سایح

گریستن آغلمق اولیله بکا در
دخی گرینده آغلایجی صایح

دیدیلر مشکله عنبره اشهب
قوقوسی شم و بوی هم اولیله رایح

لغتده روزگاره باد دینلدی
دخی او معنی یه در ای فتا ریح

زیانه دیدیلر خسر و خسارت
دی سود آصی یه اصیجی یه رابح

اصیل و بکره شبگیر دیمك ولدی
دینیشب کچن کیجه هم اولیله بارح

یازلدی همتله اشبو تحفه
اوقویان طفل اولور نجنه و صالح

حرف الخاء

نکر یدن دیمه بافوق الماح
بر سمك ادی نهنگ و تمساح

اولدی ات باشلغی لکام و لجام
سینه بند اولدی جدیل اولیله شاخ

کشتی و زورق دیمه کمی اما
کشتیگر کمیجی اولیله ملاح

اخشام اوستنه شبانگاه دیدیلر
عربی ترجمه سی لفظ رواح

دینلور اخشامه شامله مسا
بامدادیله غدو اولدی صباح

بکشود اچدی دیمك اوله فتح
هم کشاینده اچیجی فتاح

حرفی تکمیل اولوقد نصکره
اوقو اظهار وعوامل مصباح

حرف الخاء مع المد

حجرك کثرتی اولان یره دی فرشیجه لاخ
دخی بیدست واشل معنیسنه اولدی چولاخ

زار زار در دیله آغلایه دی هم بکا
آه ایدوب صیح وانین ایدنه دینلدی صراخ

حلّ وفك اولدی ازاله که کیدرمك دیمه دیز
دخی بوزماغه دی انقاضله نسخ وانساخ

دی بیوریجی یه امر دخی فرموده
هم مناقض بوزیجیدر دخی اوله نساخ

دی دموریجی یه آهنکر دخی قین اوله دیمك
کورکی نه دی دمه اوله دیمکدر منفاخ

قیرمغه کسر وشکستن اورمغه ضرب وزدن
دی اوفورمکه دمیدن دخی اوبله انفاخ

بیت وخانه دی اوه اوله دیمك دار وسرا
یازاوی دیمسی وازواره وغرفه چارداخ

سن بیشوردیمه بپخت اوله دیمکدر طبخ
آش بیشنه جك یرك اذی جای بخت ومطباخ

بزه توفیقکی ارزانی قیلوب ای باری
ویر بزه هشت بهشت ایچره مدام عالی کاخ

حرف الذال مع الهاء

کوزه دی معنیده چشم اوله دیده
ایرشمش بالغ وموصول رسیده

کهن ماه آسکی ای سلخ اوله اولدی
دی غرّه ماه نو شهر جدیده

یرادلمیشه دینلدی شیء مخلوق
دینور فرهیده جیز افریده

صاتلمش اولدی مبیوع وفروخته
آلنمش اولدی مأخوذ وخریده

سخاوت اهلنه دینلدی جوانمرد
یکیت ادم دلاور هم کزیده

یازلمشدر نوشته ومحرر
چکلمش یازودر خط کشیده

الٰهی هب لسلطاننا العمرا
خدا سن ویر عمر عبد المجیده

که زیرا سایهٔ شاهانه سیده
شروع ایتدم بو منظوم جدیده

مفاعیلن مفاعیلن فعولن
علم چوق نعمت اولدی آدمیده

حرف الدال

یافته اولدی بولنمش موجود
ایتمیشه کمشیده دی هم مفقود

مندرج اولدی لغتده رطوب
حاضره دینلدی ماده ونقود

طوره جق یره آرامگاه ومقر
دیرکه دینلدی ستون ایله عمود

عسکره دینلدی جری هم لشکر
جمعنه دینلدی عساکر وشهود

دیدیلر ویرمکه بخشش واعطا
دینلور بخشش رفد جمعی رفود

رهنما اولدی دلیل کوستریجی
بینه یه دی براهین وشهود

سویلمك اولدی تکلم گفتن
گیتمکه دیندی ذهاب و رفتن
دینلور صالمغه آزاد و رها
معترف اولورم او زاوه بن

هم گلنلرده سلام اولدی درود
آمدن گلمکه دی اوله ورود
بغلمق بند. یدن و ربط و عقود
او مارم عفو ایده اول رب ودود

حرف الذال

بید بمین اولدی سوگند و اند
بند آب صو بندی اوله دی عرم
قصر عالی یوجه کوشك دیمك ولی
حظ و حصه اولدی وآیه و نصیب
معرفتدر جمله کارك اشرفی

ایله وعظ انصح دیمك اوله بند
هم طوزاق معناسنه در قید و بند
فارسیجه دینلور کاخ بلند
هم نصیبلویه دینلدی بهره مند
نور عینم اول بو سوزدن حصه مند

حرف الذال مع المد

التجا اولدی صغنمق و عیاذ
اولدی معلم و دبستان مکتب
دی قبول ایتمکه پذیرفتن
یوم محشرده امام العلما
سن بزی اکا جماعت ایله

ستدن المغه دی هم ایخاذ
خواجه نك آدی معلم استاذ
گذرانیدن گچورمك انفاذ
اوله جق آنده جبل اوغلی معاذ
اول رسول عشقنه یا مستعاذ

حرف الراء

صدر و سینه گوکسه دی دخی دی فرسیجه بر
سفل و علوی شاغی یوقاری هم زیر و زبر

آره بچقو دخی منشار و قدوم اولدی کسر
هم تیشه اوله دیمك بالطه یه دی فاس و تبر
دی قین اذینه نیام اوله غلاف اولدی بیل
قلقانك اذینه جنه دینلور اوله سپر
مرغ طوشنجیله اله دینور اوله عقاب
هم قناد بال دیمه در اوله جناح فرسیجه پر
قاره اسود دیمه در اوله دیمك اولدی سیاه
هم قزل قرمزی سرخ اوله دیمکدر احمر
آو اوکی پیش سرا قپو ارا سی دهلیز
رأس باب قپو باشی فرسی دیر اکا سر در
ای نصوح اولمه بو دنیاده هر اشیایه ملول
دنیانك ایشی قدیم بویله گلور بویله گیدر

حرف الراء

ناره دی معنیده رمان و انار
یوزك انکشتری اوله خاتم
دخی فصیح دیلویه طوطی زبان
اویانق کیمسه یه دی مستیقظ
طر معلومه دی طاوس اما
دیندی جیلانه غزال و آهو

اتشه اود دینلور اوله نار
کوپه معناسنه قرط و گوشوار
دخی دی مثلنه شیرین گفتار
هم او معنایه گلورمش بیدار
عندلیب بلبله دی اوله هزار
دینلور آولامغه صید و شکار

خود پسنده متکبر دینلور   ایشی اویغونسز اولاندر بدکار
صغنورم سکا ای ستر ایدیجی   انی اعوذ بك یا ستار
تحفهٔ نورس ایچنده بولنور   بی بدل جوهر و در شهوار

حرف الراء

صارم و سیف و قلیجدر مکتیر   دخی ارسلانه اسد دیدی هم شیر
دوغ و رایب دیدیلر آیرانه   معنیده اولدی لبن سود هم شیر
کولیجی ضاحك و خندیده دیمك   خوش خبر کتوریجی اولدی بشیر
دیدیلر مرد سخندان شواره   مصلحت بیله اوله اهل خبیر
غم چکیجی یه دینور آندوهناك   سوینوب شاد اولیجی اولدی حبیر
چوماغك اغرینه کرز کران   دینلور اوقه خدنك سهم و تیر
دودو ایکی ایکی مثنی مثنی   دخی یك یك حادحاذ دز بربیر
بیلمم الفاظ کتابت دیرسن   از برایت تحفه می اوکرن بربیر

حرف الراء مع المد

کثیر و وافر و چوق اولدی بسیار   دخی طاغلره دیدی اعلام و کهسار
ایکی یوز اولدی دورو اولیه وجهین   یکا قلره دینور خدان و رخسار
ثوابه دیدیلر جراوله پاداش   کنا هدر صوچ و اثام اولیه آوزار
آغاج دالی نهال و شاخ و اغصان   آغاجلردر درختان اولیه اشجار
یوله دینیدی طریق وراه و منهاج   دخی اولیه صراط و نهج و هنجار
تبار و دودمان اولدی قبیله   دخی هم سایه قومشی اولیه دزجار

بلوط ابر و غمام اولیه سحابدر   دینور یغمورلره باران و امطار
لغتده خوف و بیم قورقو دیمکدر   دخی صبر و یه دی مدعوث و بیمار
حدیقه بغچه درهم اولیه روضه   دی میوه اسمنه بار اولیه اثمار
عدالت داد کردن اولیه اقساط   دخی ظلم ایتی ظالم و ستمکار
دیکرز تکری قورتار بزی اوددن   فقر جوار تخلصنا من النار
مفاعیلن مفاعیلن فعولن   چالیش علمه جهانده اولمه بیکار

حرف الراء مع الواو

اولدی سالان ییللره ازمان و دهور   شهر و ماه ای دیمه درجمعی شهور
هم یقینلغه دی نزدیك و قریب   دی ایراقلیغه شطاط و بعد و دور
نمل و حیه دز قرنجه و یلان   فارسیده دیرلر اکا مار و مور
صوغوغه دینیدی لغتده سرد و برد   همدخی اسی دیمك گرم و حرور
قلعه یه حصن و حصین دیه هم حصار   طبیه اولدی برج بارو اولیه سور
کرب و غم اندوه طاسه معناسنه   چوق سوینوب شادکام اولمق حبور
بذل قدرت ایله علمه غیرت ایت   ارتوره قدرین اوزدان غیور
فاعلاتن فاعلاتن فاعلن   مال و ملك کیدر علم باقی قانور

حرف الزاء مع الواو

خزنه نك اولدی کومولمیشی مدفن مکنوز
دل اوجیله دیمه بنوك زبان و مرموز
اولدی واضح وهویدا و نما اشکار

هم او معنایه مشابه اولور ایضاح و بروز

ازته یارین دیمسی اولدی غدا هم فردا

بوکون الیوم دیمک اولدی دخی اویله امروز

دینلور یاقمغه افروختن و حرق و ایقاد

یاق دیمک اوقد و احرق دخی فرسیجه بسوز

قوتلو معناسی مبارک دخی فرخنده دیمک

هم مبارک شنبه دی فرسیجه چیز فیروز

دی اوجوز ایتمکه ارخاص دخی ارزان کردن

قیزکران قحط دیمک اولدی دخی ارزان اوجوز

بغدایه کندم و بر دی دخی فوم و حنطه

هم دخی ملح و نمک معنیسنه اولدی طوز

آیله مرآت دلی صاف آل اوقو بو نظمی

که زیرا بونده بولنور نیجه معنا و رموز

حرف الزاء مع المد

کیزلو سوز خزنه سینک آدینه کنجینه راز

دی عیان ایتمکه اظهار دخی اویله ابراز

دیدیلر مرء قصیر ادینه لفظی دهکث

سربلند بوی اوزونه دخی قد ممتاز

اوغلان شینه مکل دخی هم بیموده

اوغلان اولانه فارسی دیدی بی آنداز

دی حرامزاده لره خشک ولئیم اویله زنیم

دخی نمام و سخن چین دیمک اولدی همّاز

نوجوان مرء جدید کنج دخی شاب امرد

کنز و کنج اولدی دفینه دخی جمعی اکناز

آل صفاء دل و جانیله آقندم آبدست

غافل اولمه قایم اول ایریشیجک وقت نماز

حرف السین مع الواو

اوپمکه معنیده دی تقبیل و بوس … آکیشی یوزلو ترش رو وجه عبوس

شنشنه اولدی مزاج اویله نهاد … هم او معنایه سرشت و خوی و سوس

دی نکهبان کوزلیجی به رقیب … هم کذار قیلوب بیلن اولدی جبوس

نجل و فرزند و ولد اولدی اوغل … کویا کو داماد و صهر اویله عروس

راحت اولمقدر آرام اویله ثبات … هم اوتورمقدر قعود اویله جلوس

معرفت راهنه صرف ایت نقدینی … تا لزوم بیهوده یه دوکمه نفوس

حرف الشین

معنیده سنک و حجر معناسی طاش … دخی تشنه دن صوصامقدر عطاش

تابین و مخسد یا صدیغه دینور … جامخاب و دوشک و بستر فراش

محبره امه و نون دیویت دوات … هم دخی کزلک دیمک خامه تراش

رزمکاه میدان جنکدر معرکه … جنک و پیکاره دی غوغا و صواش

وار بو تحفه ایچره بر میدان خوب	اول پازارده صاتیلور رنك رنك قماش
فاعلاتن فاعلاتن فاعلن	دقت ایتکیم اوله قلبك الحق باش

حرف الصاد

ارلره دیندی شوبان و اشخاص	دخی ارزاده دها اوله خلاص
چیك و نابخته دینور پیشه مشه	مرء ماده به دینور مردم خاص
دی شبقی نوعنه طاغی باغی	هم او معنایه کلور عاق و عاص
اولدی آحدوثه حکایت افسان	خالك سینه دینورانك قصاص
طبع پاکه دینلور پاك نهاد	سوء خلق معنیسنه اولدی شیاص
پاك نیتله سحر کرده طوروب	عمل ایت خالقکه بالاخلاص

حرف الضاد مع المد

کذشته کچمشه دی سالف و ماض	دخی شمشك ظهوری رخشش ایماض
دینور یا قمعه افروختن و حرف	هم او معنایه در ایقاد و وارماض
دیمکدر روی کردانیدن اکله	چویرمك یوز عربجه دیرکر اعراض
مزیدنده آمیجی اوله راضع	کزیدنده صیرجی اوله عضاض
دینور باغچیلره رزبان و ناطور	دخی باغچیلره دیندی دواض
الهی دستکیرم اول امورمه	جمیع یرده اولدم سکا فواض

حرف الطاء مع المد

اولدی بندیدن و نط بغلمق اوله ارباط	تازیانه دیمه در قمچیلر اوله اسواط
یوغچیه ابن سبیل اوله دیمکدر رهاط	دخی یوله دینلور نهج و طریق اوله صراط

صاچمغه دیندی فشاندن دخی هم اوله ایثار
هم قرشدرمق آمیختن دخی اوله اخلاط
بش شعیر اولدی قیراط ایکی شعیر در حبه
دخی مثقال دیمه نك معنیسی یکرمی قیراط
رفع و افراشتن اولدی بوراده قالدیرمق
هم فروکردن و ایندرمك اولوندر اهباط
بر حکیمك آدی لقمان و بری افلاطون
جالینوس اولدی بری ایکیسی بقراط سقراط
بو حکیملر بوله مدیلر اولومه چاره
هر بری حاذق و استاد ایدیلر هم خطاط

حرف الظاء

دی طولدوریجیه مملی و حافظ	کوکلده صقلایجی اولدی حافظ
نصیحت ایدیجی پندیده اولدی	هم او معنایه در ناصح و واعظ
ستوهیدن طالمق هم تهور	دخی خشمکین ادم اولدی غائظ
طاریلوب مصلحتده ایتمه تعجیل	تانی ایله طتوب اول ملاحظ

حرف العین

اولدی وهاج و درخشان لامع	هم شنونده سمیع و سامع
درهفتم دیدیجی قتوبه	دی عربجه اکا بابی سابع
کشت و زرع اولدی اکین ای جانم	برزکر اولدی اکینجی زارع

دی کوکل صویتیجی تشنه دلکیر   هم بریدنده کسیجی قاطع

تخم و سیر دیدیلر صوقلیغه   دخی کرسینه آچه دی جایع

یك دوسه چار بر ایکی اوچ درتده   احد ای اثنین و ثلث و رابع

قویاریجی یه دینلدی انکیز   هم او معنایه قلیع و قامع

مقتدا اولدی اویونلمش پیشوا   مقتدی اویجی اویله تابع

ابتدا اولدی آغاز اول   مفتتح باشلایجی در شارع

بیل شتابکردن و ایومك تعجیل   ایویجی اولدی عجیل و سارع

رحمت کاکه اوله کوکلی غنی   اوله حق ویردیکینه اول قانع

فاعلاتن مفاعیلن فعلن   بو بازار ایچره یم انجو بایع

حرف الغين

طوغیجی اولدی طلیع و بازغ   دیدیلر توشه و قوته ازیغ

کناهك ادینه دی وزر و خطا   هم او معنایه در اثم و یا زیغ

اهنین میخله مسمار اولدی   میخ و آوتاده دینلدی قازیغ

کار و فعل ایش دیمك اولدی لکن   قورتیلان ایشدن اولوبدر فارغ

دستمال مخرمه پیشکیر دیمه در   هم عمامه دیمك اولدی صاریغ

معرفت اوغرینه سن کزمکیچون   کی ایاغنه دموردن چاریغ

حرف الفاء

دی دوندرمکه تبدیل اویله تصریف   تلف ایتمکه دی تبذیر و تشریف

شناختن اکلمقدر اویله افهام   دی بیلدیرمکه تعلیم اویله تعریف

نغنده استوار ایدن دیمك   که یعنی محکم ایتمك اویله ترصیف

هراسیده مخیف قورقیجی اولدی   که قورقتمقلغه انذار و تخویف

کوزل خویلو ملیح الطبع و خوشبو   خطر یایمق نوازش اویله تلطیف

اوقو بو تحفه اول اهل عرفان   که فیض همتمله اولدی تصنیف

حرف الفاء

بیل قلیچ قینی نیام اویله غلاف   کب زننده اوریجیدر کی لاف

لقلقه لك لك دینور حاجی بابا   هم پرستو قرلغیچ اویله خطاف

منعم و مکرم کرم بخشا در   هم هدیه ویرمك اولدی اتحاف

طاغلر اعلام و جبال اویله کوهان   علم خضر اتك ادیدر کوه قاف

جاکیر مفراز قجاجق یره دی   جادرنك اولدی طوره جق بر میقاف

علم ایچون هر کیم چکرسه زحمتی   بیل مزید درآنده دال و راء و قاف

اولدی بو منظوم دلکش بك غریب   الیکه وار ایچنده جوق علل و زحاف

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن   بزه توفیق ویره ذات حاء و قاف

حرف القاف

بیل نشیمن مصطبه اویله طوراق   باد پا یوکرك آته دی هم براق

دینیلر مهمانه قونوق ضیف اویله دی   میزبان مضیاف دیمك اولدی قوناق

برك و اوراق اولدی یپراقلر آدی   هم نهال و غصن و شاخه دال بوداق

قدر و دیك تنجره اسمنه دینور   کاس طاس اوسکوره اوان و چناق

یکزبان بردیللو واحد اللسان   برلك اولمق اتحاد و اتفاق

بیل تکلم سویلمك كفتن دیمك　　هم او معنایه كلور نطق و نطاف
بل قوشاغینه دی زنار و کمر　　هم دخی اوپله دیمك اولدی نطاق
انجمن علمه دائم حاضر اول　　مجلس جهاله سن بصمه ایاق

حرف الكاف

اولدی فرخنده كولیجی و بسیم و ضحاك
كوكلر ادی سموات دخی اوپله افلاك

دغت و بیماری لغتده دینیلور خسته لکه
دخی اسقام و مرض معنیسی دکداك و خناك

اصلی ایچق اولان ادمه فرومایه دینور
هم یلانجی یه فریبا دینلور هم آفاك

لنك و اعرج دی طوپاله شاشی یه اعور و لوك
اوپله لوجه دخی چابکه دی جست و چالاك

طاهر الذیل و عفیف دیمه سیدر اکله ستر
یعنی کیم اهل ادب دیمه در هم دامن پاك

استراحت دیلر ایسك بو جهانده جانم
دلکی صافی قیلوب کبر و حسد دن ایت پاك

حرف اللام مع المد

اهل بیته دینلور مش بیل آل　　خذ بخز دیمه سیدر معنیده ال
تكمزه دیندی دبس و دوشاب　　دخی هم شهد و عسل دیمیسی بال

اوبی قوشنه دی فام وضدع　　هم طاوق قابیجی دال و قرتال
مثله دیندی قسانه آکله　　هم انك جمعی کلور بیلر امثال
زات وجب صاغ وصوله دینلمش　　دی عربجه اکا یمین و شمال
بیل کیال اولچکه دی پیمودن　　اولچمك ادمك ادیدر کیال
جاموس اولدی صو صغیری کاومش　　قویروغنه دی ذنب هم دنبال
بیل جدا کردن و تفریق برسوز　　دخی ایرمغه دی اوپله فصال
طوشانه ارنب و خرکوش دیدیلر　　آهو و ظبی و کیك اولدی غزال
استرم یاردم آنی اولو تکری　　انی استعینك یا متعال
فاعلاتن مفاعلن فعلن　　بو بازارده صاتیلور انجو کال

حرف اللام مع الواو

بازگشتن کیرو دونمك دخی هم عود و نکول
غیر دانسته اولانه دی عربجه مجهول

کلدی امد کلور اید دیمه در جاء یجیء
کفته و کفتم دیدی دیرم اوپله در قال اقول

بنت و دختر قیزه دی ضدینه فرزند و پسر
اوپله هم نجل و ولد یعنی دیمك اولدی اوغول

صورمغه دیندی سؤال پرسیدن و استفسار
دخی پرسیده صورلمش دیمك اوپله مسؤل

قصه کوتاه دخی اوپله دیمسی اولدی قصیر

قامتی خوبه دلاری دی دراز اوزونه طول
بیشکار اولدی نوکر اویله دیمکدر خادم
دخی چاکر دی غلام ادینه هم بنده وقول
صاحب النهیه اوصلسی دخی هم هوشمندان
هوش ونهیه دینلور عقله انک جمعی عقول
ایس وژنك چرك وسنخ آکله دینلدی پاسه
پاسی اچلمشه مجلو وزدوده مصقول
زبده ایت نامه کی لفظی از اوله معنیسی چوق
زیرا تطویل کلام اولدی مغایر اصول

حرف المیم

بیل قارن بطن اولدی اویله در شکم
هم دخی اکسك کمین ونقص وکم
اولدی ایچ اغریسی سنجو وزحیر
هم او معنایه کلور درد شکم
نیزه ورمح اولدی معناده سنکو
دیندی سنجاغه درفش اونکه علم
طیب الطبعه دی پاکیزه سرشت
هم ستوده ستوسه ممدوح الشیم
ظالم الامر ایش بیلیجی کاردان

لازم اولمش ایشه دی امر اهم
یاغسه چوق یغمور اکا ثجاج دینور
اکا باران فراوان دیر عجم
اولدی جنت ادی فردوس ونعیم
اولدی بر جنت ادی باغ ارم
شاه خلیفه ظل حق عبد المجید
سایهٔ یزدان وگردون خدم
تا ابد قیلسون مخلد انی حق
خلد الله الی یوم القیم
ال اوقو بو نظمی دلده صقله سن
قالمیه کوکلنده چرك وپاس وغم

حرف المیم

اولدی داننده بیلیجی دخی اویله عالم
صاغ درست اولدی تمام اویله صحیح وسالم
کیدیجی اولدی رونده دخی ذاهب اودیمك
طوریجی اولدی درنکیده لبیث وقائم
صقلمق اولدی وقایه دخی نکهداشتن
صقلیوب حفظ ایدیجی واقیدر اویله عاصم
دینلور نظم وقصیده ادینه ارجون

نشد ایدن ادمه راجز دینلور هم ناظم

رحمت اول عابد پاکیزه سرشته که مدام

کیجه‌لر قائم اولوب کوندوزین اوله صائم

حرف النون

یاورنده دیمه یاردمجی معاون و معین

استوار محکم و ارصف دخی هم اوله متین

کن بشو اول لا تروح کیتمه مرو لا تذهب

لا ترا کورمه دیمکدر دخی فرسیجه مبین

یاد نیکو دی کوزل آکمغه هم ذکر جمیل

دخی سوکند و قسم دیمه سیدر اند و یمین

قورقغه دیندی هراسان دخی خائف اوله

دخی بزدل دی بهادر کیشی‌یه مرد کزین

کاسه و طاس دیمسی اولدی اوانی آما

اولدی اوان مذهب آدی کاس زرین

عالم و عامل اولان ذات شریف ذیشان

اولدی کنجینهٔ اول حضرت یزدان امین

حرف النون مع المد

رقیب و دیده بان کوزجی نکهبان | دخی سیاره در عیر اوله کاربان
قبون اولدی غنم هم کوسفند میش | شبانه راعی دینده یعنی چوبان

کوزللك اولدی حسنی اوله خوبی | کوزللره دیمه درحسان و خوبان
ایکی یوله دی دوراه و سبیلین | دخی دودر ایکی قاپویه باباان
دی پوشیدن کیینمکلکه الباس | یقایه دینده جیب اوله کریبان
دی پارلایجی‌یه وهاج و روشن | هم اوله اولدی لماع و درخشان
شو آتش کیم صچار دائم قغلجم | اکا دیرلر شهاب و شعله افشان
کوچ ایش فعل عسیر هم کار دشوار | قولایه دی یسیر و سهل و آسان
اینیش یردر نشیب اوله حطوطه | دخی هموار دوزدر اوله یکسان
اغز فم در دهان اوله دیمکدر | دخی نفسله روح معناسینه جان
مقصص اولدی بو قطعه ولکن | ایچنده وار عقیق و لعل و مرجان

حرف الواو

دینلدی یوزه وجه هم اوله رو | دخی وجه القمر ای یوزلوم مه رو
قویرجق صاچه دینور موی زنکی | دی صاچی اولمیان انسانه بیمو
سونمک شادکامی اوله بهجت | دخی اولدی هراس و خوف و قورقو
کوزل آد نام نیك اسم احسن | کلامك کوچکینه دیندی خوبکو
آنین ایکلدیدر هم زار و کریه | دی مدعوث خسته‌یه بیمار و صیرو
آل اوقو طوقو چوق کالای بونده | که زیرا معرفت منشاجیدر بو
مفاعیلن مفاعیلن فعولن | کوزمك نوری باشم تاجیدر بو

حرف الهاء مع المد

نهر و جو ایرمغه هم صولارك جمعی میاه

بحر سود قاره دکز هم دخی دریای سیاه
کریکه هدب و مژه دیکر دوزلمش صف صف
لشکر و جند و قوشون دیمه سپیدر آکله سپاه
خوابیدن یوقلمق اولیه دیمه‌در استرقاد
دخی بیدکریدن ایقاظ اویانمق انتباه
مستقیم یوله دینور فرسیده بیلراه سداد
سید النهج اولو یول آدیدر اوله شهراه
دی پسندیده بکنلمشه هم مستحسن
دخی ماننده دینلور بکزه مکه اوله شباه
قپلانه غر و پلنک ارسلانه دی لیث و اسد
دخی تلکویه دینور ثعلب و دینور وروباه
اوتلوغه ادی چراگاه دخی اوله مرتع
اوتلاره دینیدی لغتلرده نباتات و گیاه
شیوه لو نازلو اولانه کوکجکه شنک و قابوس
دیدیلر یولداشک ادینه مصاحب همراه
روزگار باد نسیم اسمه سنه دینیدی هبوب
هم وزیدن اودیمک وقت سحردر بامگاه
دار عقباده بزه جنتی ویر آنی تکری
اعطنا الجنة في الاخرة یا الله

صبا النور هشت بهشت ایچره شو اودمکر کیم
هر سحر وقتی طوروب ایلیه لر ذکر الله

حرف الهاء

دینیدی اویانغه بیدار و نبیه — دخی مستیقظ او معنایه شبیه
بیستان اشتر و اوخذ ال دیمک — ال باباسندن ابنک خذ من ابیه
اوغلی نبیره ده دیه فرزند آزکجا — دی عربجه سن اکا ابن بنیه
دی کوتی ایشه عجمجه کار زشت — هم عربجه دی اکا فعل کریه
طفلکن مکتبه دبکورسه کشی — بویوب اولمیه نابخته سفیه
فاعلاتن فاعلاتن فاعلن — حصه‌منداول کوزلرین آچ اول نبیه

حرف اللام الالف

تازه اوتلارک ادینه دیدیلر خضر و کلا
دخی طولدرمغه پرشیدن و حفظ و املا
هست هست دیمسی وار وار دخی موجود موجود
نیست نیست دیمسی یوق یوق دخی اوله لالا
دی آچلمغه کشودن دخی اوله انکشاف
یوجه لنمکه بلندیدن و هم استعلا
یوجه لک اولدی بلندی هم مناعت او دیمک
یوجه متناسبه شرفه دخی اوله بالا
دی پرند ابریشمه اوله حریر و دیباج

اطلسه دینلدی متاع معنیسنه درکالا

تختک ادینه آورنك دی او معنایه سریر

جای زیبا آیویر اوله مکان والا

باغ رز دینلدی توکلرینه تاکان وکرم

کشتزار مزرعه یه دینلدی عقار وترلا

منت خلقی بکا ایتمه بلا ای ربم

سنم سکا بودر اتی کرمی چوق مولا

حرف الباء

دیری یه زنده دینور اوله دیمك اولدی حی

کزمکه سیخ وکذار دیدیلر او معنی یه طی

صلقمك ادینه خوشه دیدیلر سنبله هم

سبحی یه دینلدی شراب اوله دیمك خمر ومی

استخوان دیمسی فرشجه کموك عظم اوله

هم عصب اولدی سکیر اوله دیمك اولدی پی

یازه دی صیف وتابستان اورتا یایه دی تموز

قیشك آوکی اینك سکزنجی کونی دی دی

کراسك آدی کراث اوله دیمکدر کلنار

یپراقه برك و ورق دی قصب وقامیشه نی

اللهم اغفنی من کل بلاء الدنیا

جمله اکدارفنادن بنی عفو ایت یاحی

صبر قیل جانه غذا کیم ایره سین مقصدینه

صبر ایله اولدی مکمل بو جهانده هر شی

حرف الیاء مع الهاء

دینلور کولکه یه ظل وسایه — قومشی جیران دیمه دز همسایه

دیدیلر حصه یه حظ اوله نصیب — هم او معنایه کلوبدر وایه

بیچاغك ادینه کارد وسکین — دینلور قوس وکمان دی یایه

عقربك اسمنه دینلدی کزدم — دخی اوله دیمه درصد بایه

دی ریا ایتمکه بونده سالوس — دخی دی زهد وورع تقوایه

باد سرد قاتی صوق برد شدید — اسنجاق حاد دیمه در کرمایه

نقد وجید پاره کیسه صره وکیس — هم بضاعه دیمه در سرمایه

تنکدست مفلس صفر الید دز — هم او معنایه کلور بیمایه

کشور اقلیم وحوالی چوره — هم پیرامن کلور او معنایه

دینلدی امرود ه لغتده انبرد — سیب وتفاح دینلور المایه

جاه ورتبه دیدیلر منصبه بیل — مرتبه اولدی مکانت پایه

دی فقیر ادمه بخسول وکدا — مالدار ایله توانکر بایه

سحل وکرباس وبیز لهلهه دی — پاپاف دی طوقونان جلخایه

بیل قرال اولدی کنار وساحل — هم وسط دینلدی میان اورتایه

دیدیلر چشمه یه عین اوله بیکار — طم وقلزم دیدیلر دریایه

خياره بادرنگ و شين و قثا
دى سفرجل دخى به آيوايه
ماديان قصراغه هم حجره دينور
مهره و كره دينلمش طايه
قولاغم ديخ اوله ديرسك ذاغم
چك اليف كبى سنى تنهايه
فاعلاتن مفاعيلن فعلن
بوگزين كل قطع شتى يه

القطعة الاولى

اولدى طيران و پريدن اوچمق
دخى هم خلد و وسيله اوچمق
تنكنا ضيق مكان طاربردر
دخى پرواز اوچيجى طاير در
عرق و خوى در و انجود دردر
طلو مملو دخى اوله پردر
كل و صلصال بالچغه دى هم طين
قباغك ادينه قرع و يقطين
اولدى مكسور شكسته مرقوم
كيزلو شى اولدى نهفته مكتوم
ايچ بنوش ديمه هم اشرب اوله
هم بگو ديمه سى كلم سويله
صور بپرسيد ديمك اولدى دخى سل
كل بيا جئ ديمه در اوله تعال
صاچ بيفشان ديمه اوله نثر
باسان آيله كلز هم بيستر
اوتور اجلس ديمه سيدز اقعد
منشين اوتورمه ديمك لا تقعد
اوقو اقرأ ديمه در اوله بخوان
دخى دارا وكى اولدى اولو خان
طوقو نسج ديمه هم اوله بباف
دخى باريغه دى اوخدود و شكاف
توز ديمه معنيسنه كرد و غبار
دخى يوكه دينلور حمل و بار
صوصامق اولدى ظما تشنيدن
دينلور كورمكه رأى و ديدن
مر و تلخ اولدى لغتده اجى
كوى و كلام ديمه در كلاجى

طراغه دينلدى مشط هم شانه
يالكز اولدى وتر و يكانه
بث و نشر اولدى طاغتمق يايمق
سود يوزى وجه لبن تو قايمق
جهل و غفلتدن اوياخان حذربت
ديده جانبيله درسه نظربت
فاعلاتن مفاعيلن فعلن
معرفت جلبنه طورمه كذربت

القطعة الثانى

بيتى به دينلدى مكتوب اوله نامه
دخى اثواب و طون معناسى جامه
صدا صوته دينلدى اوله درسش
ببر اقطع ديمك معنيسيدر كس
دينلدى ديكمكه نصب و نشاندن
دى صاچمغه نثار اوله فشاندن
دينور اوتلامغه رتع و چريدن
دخى كسمكه دى قطع و بريدن
سبك اولدى خفيف هم اوله يكنى
دينلدى هم بورونه انف و بينى
لغتده اولمغه دى كون و بودن
دخى كوسترمكه عرض و نمودن
دينلور امكه رضع و مكيدن
هم او معنايه در مص و مزيدن
لغتده سوده و مسحوق سوزلمش
دخى منصوم و برداخته دوزلمش
يارتمق آفرينش اوله فطرت
هم اوله ديمك اولدى خلق و خلقت
دكزلر اولدى دريا اوله ابحر
كنيزك جاريه هم ضديدر حر
وساده يصديغه دى اوله بالين
برهنه اولدى عريان اوله يالين
تولد طوغمغه دى اوله زادن
دخى قويمغه دى وضع و نهادن
سمك بالق ديمكدر كوزم ماهى
اوتوديجيه ناسى دينلدى ساهى
دينلور صارصمغه هز اوله تحريك
دخى پشمامشه ناپخته و چيك

دخی صچرامغه وثب وحمله کردن
کیرو دونمك رجوع وباز گردن

دینور هکبه یه خورجین وتلیسه
دخی قوس وکنشت اولدی کلیسه

اشیم دیر چفشوری هم اوله رانین
مبارك اولدی فرخنده و یامن

سواری اولدی فارس یعنی آتلو
دخی حلو ایله شیرین اولدی طاتلو

پیا اولدی پیاده اوله راجل
دخی بر مقلو انکشت وانامل

دینلدی اوکمکه مدح وستایش
دخی رونق بزك زیب وآرایش

دینلور سوکمکه اوله دشنام
نهایت صوکه دی پایان وانجام

اوغل اوغلی حفید اوله نبیره
دخی کیکله برغوث اولدی پیره

دینور پارلامغه برق وتلألؤ
دخی انجویه دی در اوله لؤلؤ

دینلدی پاموغه قطن اوله پنبه
جبیره اولدی معناده موشنبه

هوس خواهش دیمکدر شوق وارزو
دخی میزان وقسطاسدر ترازو

دینور نقطه لویه منقوط ومعجم
دخی بر پادشاه اسمنه دی جم

تمل اولدی آساس هم اوله بنیاد
دخی انمغه ذکر اوله در یاد

کوزل رعنا دیمکدر اوله در خوب
هم او معنایه در زیبا ومحبوب

کوکس صدر اولدی او معنایه سینه
دی باکور میوه نك طرفنده سینه

کوکسلر بربرین بولسه اودمده
دینلور سینه برسینه عجمده

طوداق طوداقه لب بلب دیر
دخی استمکه جوی وطلب دیر

دینلدی اوپمکه بوس اوله تقبیل
جماعك ادینه کان دیدیلر بیل

دینلور امکه رضع ومکیدن
هم اوله دیمه در مص ومزیدن

دینور کیسولره طره وکاکول
اورلمش صاچلره دی جعد ومرغول

هلال ابرو دینور قاشی کمانه
دخی دی طتلو دیل شیرین زبانه

دینلدی ساده رو اوغلانه امرد
صووق معناسنه در سرد وابرد

دکرمن اسیابدر اوله طاحون
دقیق وارد اولدی معنیده اون

اولو کشی یه دی مردم وکاکا
آیاق اناق قدم قدم وپا

لغتده اوکجه کیدن اولدی پیشرو
کتابلرده ملوکه دینلدی خسرو

طرو کاورس دیمکدر اوله ارزن
قاری قرأت دیمك معنیده زن

لغتده ققشیلو وکچه کفکیر
کوکل طوتیجی شیشه دینیدی دلگیر

عربجه البس وکیدر بپوشان
حموضان اکشیلردر اوله خوشان

بشرمیدن واستحیا اوتانمق
ترنجیدن دیمکدر طارلغنمق

اویومش اولدی حسبیده وخفته
دخی پشمیشه دی مطبوخ وپخته

قیراغو طل وژاله جر وشبنم
طلو اولسه صوسیله دینیدی پرنم

صوغوق یل باد سرد هم اوله صرصر
دخی بر بویلو اغاج اولدی عرعر

قبیله دودمان اوله عشیره
هم آب انکور اولدی عصر وشیره

کواریدن دیمکدر هضم وقانمق
دخی هم سوختن معناسی یانمق

لغتده سوزمکه دی سحق وسودن
دخی سوزمکه دینیدی پسودن

دی جاهل آخمغه کاغه ونادان
اغز سوز نطق اتقل کوی کران

کیلك مثلی صغین معناسی کوزن
دخی پنجره در مصباح وروزن

لغتده عجل وکوساله بزاغو
اجی یه دینیدی تلخ وسم اغو

فرهیده چکمه مکش هم چك بکش
طشره خارج اولدی اویله دز برون
ایچرو داخلدر اویله اندرون
مژده بخشایه عربجه دی بشر
اونده بر اولدی دهید اویله عشیر
دی بیوکلره بزرکان و کبار
صوکناری لب جو و رود بار
پیش رس شول میوه نك ایلکنه دی
هم خصومات و عداوت کینه دی
بطن و ظهر ارد اون دیمکدر سوبرو
یوز بیوز دیمکلك اولدی رو برو
کوزه کوبرداقجی برداق دستی کوز
همدخی کاو و بقر اولدی اوکوز
صو صغیری جاموش اویله کاومش
کوسفند اولدی قیون هم اویله میش
دیندی بزغال اوغلاقه اویله جدی
قطه و هره و گربه دركدی
صایمغه عد و شمردن دیدیلر
اولمکه موت اویله مردن دیدیلر

اودون اولدی حطب اویله هیزم　　قینامق اولدی نفرین اویله دژنم
بارشمق آشتی و صلح اویله اولدی　　صباحدر بامداد ظهر اویله اولدی
دینلدی کرپیجه خشت اویله لبنه　　دخی اولدی خیاط و سوزن ایکنه
کلنك و کرکی اولدی مرغ طورنا　　یاپاغان قوشنه دینلدی ببغا
دیرلمك اولدی زیستن اویله حیات　　دخی ارجوزه و شعر اولدی ابیات
اوکونمك لافیدن اویله تصلف　　اسرکمك تشفق هم تعطف
اینین و نالیدن ایکلمك اولدی　　صیاح و زاریدن اودیمك اولدی
دوشونمك اولدی اندوه اویله تقصیص　　دخی پاك اولدی او معنایه تخصیص
دینور اکیرمکه ریستن غزالت　　کوجی تمك توانستن و طاقت
دی بنمکه رکوب و ورنشستن　　دخی بتمکه دینور نبت و رستن
نعاس اولدی اوغنمق هم غنودن　　اشتمك سمع و کوشیدن شنودن
برهمك اولدی آراستن دخی زین　　دخی قرض او دنج معناسنده دین
برازیدن یراشمق هم لیاقت　　نواختن اوخشمق اویله نیاعت
جهانده حسن خلقیله بنام اول　　قو خلقك ایچنده نیك نام اول
مفاعیلن مفاعیلن فعولن　　اوقو بو تحفهٔ میر کلام اول

القطعة الثالث

چشمه کز اولدی عیون اویله بیکار
هم هنیئا معنیسی بادا کوار
صو سقاسینك آدیدر آبکش

زنكينه دينيدى غنى ومالدار
هم اياق باصوب طورانده پايدار
هامون وصحرا دينيلدى دوز يره
علم ايچون وارسن رواده يوز يره
ديكابلرده كتابلرده سفر
علم ايچون اولدى روا عزم سفر
آسوده‌ن راحت دينور دكلنمكه
هم دخى مكث ودرنك اكلنمكه
اينسم اولمقده خموش اوليه سكوت
پند ونصح اولدى لغتلرده اوكوت
نيم وقطعه پارچه يا ربع اوليه در
اشبو قطعه‌لرده مملو اولدى در
اثر كلك يادكارى خامه در
دخى حسام سيف اتش پاره در
اولدى انجو كبى سوزلر در كوى
اطلب استه ديمه در اوليه بجوى
انت اطلب منى بندن استه سن
اى كوزل يوزلو آيا وجه حسن
اسمه لا تطلب اوليه مجو

دخى ايرمق اذى اولدى نهر وجو
اقطع القول سوزى كس ديمه در
الويرر يكفى دخى بس ديمه در
دلدن ايشتدم سمعت من لسان
بس بزبر فتم قبول ايتدم همان

وصلى الله على اشرف نور جميع الانبياء
والمرسلين والحمد لله
رب العالمين

مم

قد طبع
هذه التحفة المرغوبة دفعة اولى
بمعرفة عارف حكمت مؤلف زاده
جمشكزكى فى مطبعة خطاط توفيق باترقله
من الكائن در سعادت قرب شيخ الوفا
لسنه سبع وتسعين ومائتين والف
من هجرة من له العز والشرف